

KURYER LITEWSKI

W WILNIE DNIA 30 MARCA V.S. 1812 ROKU.

z Petersburga d. 9 stycznia. Najwyższy Re-
skrypt JEGO IMPERATORSKIEY MOSCI. NASZE-
MU Konsyliarzowi Tajnemu Oleninowi. Niespraco-
wana czynność i roztropne rozrządzenia Wasze oko-
ło uporządkowania Biblioteki publiczney, iedną dla
was szczególne NASZE względy i łaskę, na okaza-
nie których UZNALISMY za rzecz sprawiedliwą mia-
nować Was kawalerem orderu świętego Równo-Apo-
stolskiego Xiążęcia Włodzimierza, wielkiego krzyża,
drugiey klasy, którego znaki, przy tym przesyłające
się, macie włożyć na siebie i nosić podług ustano-
wienia. W S. Petersburgu, dnia 26 stycznia, 1812
roku. Na oryginale podpisano własną JEGO IMPE-
RATORSKIEY MOSCI, ręką tak: ALEXANDER.
(Gaz. Sen.)

W Imiennym Najwyższym rozkazie JEGO IM-
PERATORSKIEY MOSCI, danym Radzie Państwa,
dnia 29 stycznia, 1813 roku, z podpisem własnorę-
cznym JEGO IMPERATORSKIEY MOSCI, wyrażo-
no: Prezydentem Departamentu Praw w Radzie Pań-
stwa ROZKAZUIEMY byź Aktualnemu Konsyliarzo-
wi Tajnemu Hrabi Koczubejowi.

W Imiennych Najwyższych rozkazach JEGO
IMPERATORSKIEY MOSCI, danych Rządzącemu
Senatowi, w roku 1812, z podpisem własnoręcznym
JEGO IMPERATORSKIEY MOSCI, wyrażono: 1)
Dnia 11 stycznia. Stosownie do przedstawienia Je-
nerał Gubernatora Wojennego Ryzkiego Xiążęcia Ła-
banowa Rostowskiego o nowem urządzeniu Policji
mieskiej w Rydze, zważywszy niedostateczność tera-
źniejszego jej administrowania przez Magistrat,
UZNALISMY za rzecz słuszną, wyiawszy tę część
z pod zawiadywania Magistratu, przywieśdź do po-
rządku, opisanego w Ustawach Magistratury Dobrego
Porządku; na skutek czego potwierdziwszy ułożony
przez Gubernatora Wojennego, a tu przyłączony etat
policji, którey utrzymanie ze wszystkimi należyto-
ściami ma byź z dochodów miejscowych mieskich,
ROZKAZUIEMY Rządzącemu Senatowi przywieśdź
to do należytego wykonania. Tu następuje etat, podług
którego ma byź. Policmeystrowi, *) 1,200 rub. 2 Asse-
soróm z Magistratu pensya osobno z dochodów mie-
skich magistratowych. Sekretarzowi expedyji nie-
mieckiey 800 rub. Sekretarzowi expedyji rossyyskiej
500 rub. Archiwiscie 300 rub. 3 kancellistóm, po 250
rub. 5 Dozórcom częściowym, po 600 rub. 13 Office-
róm kwartałowym po 450 rub. 13 ich Pomocnikóm,
po 300 rub. 9 Wachmistrzóm, po 100 rub. Tymże
na mundury, na dwa lata, po 80 rub. Na utrzyma-
nie 20 koni, na każdego po 160 rubli. Na wydatki
Kancellaryi 1,000 rub. Kommenda policyyna woj-
skowa: 1 Ober-officer starszy, 600 rub. 1 Ober-Offi-
cer niższy, 480 rub. 1 Feldfebel, 120 rub. 10 pod
officerów, po 80 rub. 150 szeregowych, po 32 rub.
Na bóty dla 161 ludzi, po 8 rub. Na mundury dla
nich, 8,264 rub. Porządki pożarowe: 1 Kominiarzo-
wi, 150 rub. 1 pod-majstrowi, 100 rub. 23 Stróżóm
pożarowym, po 80 rub. Na karm 2 koni pożarowych
320 rub. Etat zupełny składa: 239 ludzi; koszta u-
trzymania 40,882 rubli assygnacyynych. Uwaga
Dla Policmeystra, Dozórcom częściowych, Officerów

kwartałowych i Pomocników ich, kwatery ma dawać
miasto w naturze, albo podług naznaczenia Magistra-
tu, za ichże zgodą, wypłacać pieniądze kwaterowe,
z tym warunkiem, iżby Dozórcy częściowi, w tey części,
a kwartałowi i pomocnicy ich, w tych kwartałach mie-
li kwatery, w których są urzędnikami. Kommenda
wojskowa ma kwaterować w koszarach. Summę, po-
trzebną na prowiant, drwa, świecy dla kommandy
wojskowej, na odzież dla stróżów pożarowych, na
instrumenta ogniowe, oświecenie miasta, na utrzyma-
nie nocnych stróżów, iako podlegającą odmianóm po-
dług cen czasowych, naznaczać corocznie w miesia-
cu listopadzie, stosownie do spólnego postanowienia
Policmeystra i Magistratu, za potwierdzeniem Gu-
bernatora Wojennego, tak, iż ona, na każdy rok, pro-
porcyonalnie do wydatków przeszlorocznych, możności
dochodów mieskich, ściśle oznaczaną, w przypadku
zaś niewystarczenia ich, na obywateli również pro-
porcyonalnie rozłożoną byź ma. Na tym etacie,
dnia 11 stycznia 1812 roku, własną JEGO IMPE-
RATORSKIEY MOSCI ręką napisano tak: Ma byź
podług tego. ALEXANDER. (Gaz. Sen.)

2) Dnia 31 stycznia. W nadgodę szczególniej-
szej gorliwości w pełnieniu obowiązków służby, oka-
zanej w ciągu kampanii tureckiej, Konsyliarz Na-
dworny Jaworski, sprawujący obowiązki głównego
Medyka w armii mullańskiej, Naymłościwiey miano-
wany Konsyliarzem Koleskim, 3) Teyże daty Kon-
syliarz Nadworny Heyrat Medyk głównego Szpitala
wojskowego lądowego w Petersburgu, w nagrodę
gorliwej służby Naymłościwiey mianowany Konsy-
liarzem Koleskim. 4) Dnia 1 lutego. Uwalniając dla
choroby na zawsze od obowiązków Unter-Colnera
komory celney portu bałtyckiego Konsyliarza Na-
dwornego Dacheusa, za gorliwość przez ciąg służby
okazaną, Naymłościwiey ROZKAZANO wypłacać mu
do śmierci całkowitą pensyą, po 280 rubli na rok, z
Kaznaczeystwa państwa. 5) Teyże daty. Rządca
Kancellaryi Departamentu robót górniczych i solnych
Naczelnny Inspektor górniczy Kowenko, mający rangę
7 klasy, Iwanicki Sekretarz uczony Ober-Dyrektor
górniczy, mający rangę 8 klasy, Naymłościwiey na-
znaczeni Naczelnikami, pierwszy drugiego, drugi
czwartego, oddziału, Rządzcą zaś Kancellaryi tegoż
Departamentu Konsyliarz Nadworny Zeleznów. 6)
Teyże daty. Zostający w obowiązkach pod zwierz-
chnością Ministeryum skarbowego Jan Meier w na-
godę gorliwości i prac szczególnych, stosownie do
Ukazu d. 6 sierpnia 1809, Naymłościwiey mianowa-
ny Assesorem Koleskim 7) Teyże daty. Członkami
5 oddziału kancellaryi Ministra Skarbu, Naymłości-
wiey naznaczeni, Konsyliarze Kollescy Bałuhiański
i Jakob, będący dotąd w Kommissji do ułożenia praw
i razem zostawiają się przy dawniejszych obowią-
kach i Assesor Koleski Mejer. 8) Dnia 2 lutego. Kon-
syliarz Nadworny Krotopow, zostający pod zwierz-
chnością Ministeryum spraw wewnętrznych, w guber-
nii Saratowskiej, po części ekonomiczney, w nadgro-
dę gorliwości i prędkiemu dopełnieniu obowiązków ie-
mu poruczonych Naymłościwiey mianowany Konsy-
liarzem Koleskim. (Gaz. Sen.)

*) Teraźniejszy Policmeyster odbiera pensyą i na utrzymanie koni, podług udzielnego Najwyższego Ukazu.

Dnia 16 marca. Naymilościwiey mianowani kawalerami orderu s. Włodzimierza 4 klasy: Konsyliarze Kollescy: Michajłow i Prokurator guberski Niżgorodzki Smirnow; Konsyliarz sądu głównego Izby kryminalney w Woroneżu Czerepanow; Konsyliarze Nadworni: Czaykowski, Korobka, zostający przy Akademii nauk Szypunow i Korc, Architekt Rządu głównego Szkół Moczulski; Assesorowie Kollescy: Sterlichow i Sędzia powiatu waluńskiego Antonow; Kommissarz Ziemski petersburski Franken, Obywatel gubernii Katarynosławskiéy Marko; Konsyliarze Tytularni: Czerkasow, Mosołow, zostający w obowiązkach przy Uniwersytecie Moskiewskim Suszczow, Assesor Sądu ziemskiego wileńskiego Jankowski; wileński częściowy Dozorca Jewdakow, i Korrespondent Towarzystwa wolnego ekonomicznego Petersburskiego Bielajew; Sekretarze Kollescy, Kommissarz ziemski wileński Mańkowski i Sekretarz Gubernatora cywilnego wileńskiego Korbrit. — Kawalerami orderu s. Anny 2 klasy: Konsyliarz Stanu Machwic, Marszałek powiatu kowieńskiego Kozakowski i Konsyliarz Nadworny Iskrycki.

Gubernator cywilny inflantski Aktualny Konsyliarz Stanu Duhamel, przedstawił Rządowi proby fabrykatów, wyrabiających się w fabryce sukiennéy Izby powszechnéy opieki gubernii inflantskiej. Fabryka ta, więcéy trochę nad rok bytu swojego mająca, staranną pracowitością dyrektora swego, P. *Hirschfelda*, do tego już stopnia doprowadzoną została, iż robią się w niej, nie tylko sukna wcale cienkie i średniego gatunku, ale też pól sukienka i baie. Dla przedaży tych fabrykatów założono tymczasowé niewielki magazyn, który będzie się rozszerzał w miarę powiększającego się ich zapasu. Za tak gorliwą staranność P. *Hirschfelda* około urządzenia rękodzielni pomienionéy, MONARCHA Naymilościwiey raczył go udarować medalem złotym z napisem: *za pożyteczne.* (*Pocz. półn.*)

Na mocy Naywyższego manifestu, pod dniem 11 przeszłego lutego, wszystkie prośby i listy proszące, iakie odtąd podawane będą do Ministra oświecenia krajowego i do Departamentu tegoż Ministerium, w interessach prywatnych wszelkiego rodzaju, mają być pisané na papierze stęplowym drugiego gatunku, w cenie po jednym rublu arkusz.

Na skutek tego dla powszechnéy wiadomości czyni się ogłoszenie, iż odtąd prośby prywatné, pisané nie na ustanowionym papierze, od proszących osób, do Ministerium oświecenia przyjmowane nie będą; za prośby zaś, na podobnymże papierze przez pocztę przesyłané, należné pieniądze pozyskiwać się będą przez Rządy guberskie; a po upływie dwóch miesięcy, od daty niniejszego ogłoszenia, zupełnie na prośby podobné skutek czyniony nie będzie.

Paweł Szramkow, Kozak ze szlachty, w osadzie *Oksańskiéy* (w krainie kozaków dońskich), w roku 1806, własnym kosztem założył szkołę, dom na nią do 3000 rubli kosztujący, wybudował, w przeciągu lat pięciu na utrzymanie tej szkoły, różnemi czasy poświęcił 1000 rubli, a ożywiany wrodzoną sobie gorliwością o dobro powszechné, przez trzy lata, z szczególniejszą troskliwością i pieczołowitością, sprawował urząd dozorcy tej szkoły, nie biorąc pensyi i w tymże czasie zebrał w ofierze od różnych osób 169 rubli, a swoich własnych na potrzeby szkoły wydatkował do 250 rubli, naostatek świeżo jeszcze wniósł 300 rubli na rzecz tejże szkoły. Przez takie ofiary i prace osobiste wiele się przyłożył do, ustalenia bytu i udoskonalenia szkoły w osadzie pomienionéy; każdego roku, przez te lat pięć, znaczna liczba uczniów z nabytą nauką, wychodziła z tego nowego zakładu. MONARCHA, po otrzymaném doniesieniu od Ministra oświecenia, o takiej gorliwości Szramkowa i przywiązaniu do dobra edukacyi, na okazanie Naywyższej łaski raczył go udarować medalem złotym, z napisem: *za pożyteczne*, na wstędze ponsowey, dla noszenia na szyi.

Bazyli Matwiejew kupiec 3 gildy, z miasta *Urżuma* (w gub. *Wiatk.*) ofiarował na rzecz Gimnazjum w

Wiatce 5000 rub. za co od JEGO IMPERATORSKIEY MOSCI udarowany został podobnymże medalem.

Prezydent miasta *Charkowa*, kupiec tameczny, Łomakin, na rzecz szkoły powiatowéy Charkowskiéy, ofiarował 2500 rubli, MONARCHA, uwiadomiony o tém przez Ministra oświecenia, rozkazał Ministrowi oświadczyć Naywyższe ukontentowanie dla Łomakina. (*Gaz. Peters.*)

Do tutejszego magazynu kupca Kuzniecowa, przed kilką dniami, przysłyły nowe towary z Moskwy, a mianowicie: sukna różnéy ceny z rękodzielni Zia-błowskiego Konsyliarza Manufaktur; cync na błękitném i zieloném pólu i nieglansowane, do tureckich podobné, z fabryki kupca Graczewa; z innych zaś fabryk otrzymano chustki, nie różniące się od angielskich; kanifasy białe i kolorowé, chustki lewantynowé w różnych kolorach, większey i mniejszey ręki, tyftkowe, francuzkim niestępujące. (*Pocz. półn.*)

z Moskwy d. 4 Marca. Temi dniami przyprawdzono do tutejszey stolicy z Austrii znaczną ilość wełny i oczekujemy większego jeszcze transportu. Wełna ta jest naywyborniejszego gatunku, myta i doskonale czysta. Przywóz podobny bardzo dogodnym stanie się dla naszych rękodzielni sukiennych. Wolny wywóz wełny krajowey za granicę i nawzajem przywóz zagranicznej do nas, znacznie mogą podnieść handel tego rodzaju, pomnożą w kraju liczbę owczareń, a cena powszechnie nad umiarkowaną wznosić się nie będzie mogła. Fabrykanci tuteysi niedługo już podobno zniżą cenę fabrykatów swoich.

Karnawał tego-roczny przepędziliśmy wcale wesoło. Prócz zabaw i balów publicznych, Jenerał Major *Pożniaków* dawał maskaradę, na której około 1500 osób płci oboięy znajdowało się; gospodarz ze swej strony niczego nie oszczędził, coby mogło sprawić przyjemność dla gości. Zgromadzenie widzów na górach i na placu wyścigów pieszych, nadzwyczaj było liczné: do czego niemało sprzyjały mrozy, które i teraz w porankach do 17 stopniów miewamy. (*Pocz. półn.*)

z Jamburga (w gub. *Petersb.*) d. 7 marca. Szlachta tutejsza okazała nowy dowód przywiązania swego i gorliwości o dobro skarbu publicznego, w przyięciu na siebie sporządzenia kaszkiętów z ozdobami mosiężnemi na cały półk dragonii. Tak piękny i przykładny postępek zwrócił na się względy Monarszé, dla okazania których Marszałkowi Jenerał-Majorowi *Mollerowi* i całemu zgromadzeniu szlacheckiemu powiatu naszego oświadczone Naywyższe podziękowanie. (*Pocz. półn.*)

z Grodna d. 8 marca. Obywatele tutejszey gubernii, chcąc uwiecznić uczucia wdzięczności swoięy ku JW. Łańskiemu Senatorowi, gubernią tą zarządzającemu, uchwalili umieścić portrét iego w Izbie obrad szlacheckich. Życzenie to ich, przedstawione JEGO IMPERATORSKIEY MOSCI, przez Ministra Policyi, otrzymało Naywyższe pozwolenie. Umieszczamy urzędowe w tej rzeczy pisma, do Redakcyi nadesłane:

Jasnie Wielmożnemu Taynemu Sowietnikowi Senatorowi Zarządzającemu Gubernią Litewsko-Grodzieńską Kawalerowi i Komandorowi ŁANSKIEMU.

Od Zgromadzenia Szlacheckiego Gubernii Litewsko-Grodzieńskiej

Dziewiąty rok upływa, iak Gubernia Grodzieńska zostaje pod przezornym, sprawiedliwym i Łaskawym JW. Pana Dodrodzieja Rządem. Któż z obywateli mających interessa w Gubernii powie, że nie był wysłuchany i zaspokoiony? Kto nie znalazł w osobie JWJPana Dobrodzieia opiekuna uciśnionych, a uciskających sprawiedliwego gromiciela? Ludzkość i sprawiedliwość potrafiła od nas usunąć klęski w czasie pogranicznej wojny, tamować prześladowania, wykorzenić nadużycia, poświadczać wierność naszą dla Tronu i oyczyzny, i pozwoliła doświadczać nam tych wszystkich ulg, iakie sama tylko dyktuje do broć.

Stan Szachecki Gubernii Litewsko-Grodzieńskiej

za takie postępowania Twoje, Szanowny nasz Naczelniku, chcąc okazać dowód należnej Ci wdzięczności, ile to w jego jest mocy, żąda umieścić Twój portret w sali zgromadzenia szlacheckiego.

Niechaj potomność zna, że Szlachta Gubernii Grodzieńskiej umie swoich Naczelników szanować, słuchać i kochać, gdysą Tobie podobni, gdy i sami spełniają prawa i nad spełnieniem onych czuwają. Podpis na spodzie tego portretu w słowach „Wdzięczna Szlachta Gubernii Grodzieńskiej swemu Rządcy Senatorowi „Bazylemu Łańskiemu „Stanie się miłą pamiątką i naszym następcom i wnukom Twoim. Oryginał podpisali Marszałkowie i Delegowani Gubernii Grodzieńskiej. Zgodno: Sekretarz Zgromadzenia Szlacheckiego *Michał Witanowski*.

Szanownemu Zgromadzeniu Szlacheckiemu Gubernii Litewsko - Grodzieńskiej.

Przyjąwszy podany mnie Akt przez Zgromadzenie Szlacheckie w czasie przeszłych wyborów z podpisami JWWch dziewięciu Marszałków i 72ch Delegowanych, wyrażający mi podziękowania i chęć pomieszczenia portretu mego w sali Szlacheckiego Zgromadzenia; w ustney odezwie moiej oświadczyłem wtenczas Zgromadzeniu wzajemną podziękę za dobrą ku mnie skłonność; lecz nie mogłem zezwolić na umieszczenie w Sali Szlacheckiej moiego portretu bez zezwolenia zwierzchności, gdyż im więcej poważalem i poważam ten pomnik, mający zostawić potomności świadectwo urzędowania mego w tym kraju, tém bardziej iednozgłoszenie się moie znajdowałem niewłaściwem, z tego powodu kopia Aktu przedstawilem JW. Ministrowi Policyi, oddając życzenia Szlachty jego uwadze.

Teraz JW. Minister Policyi komunikuje mi: że przedstawienie moie miał szczęście dokładać Najjaśniejszemu IMPERATOROWI.

JEGO IMPERATORSKA MOSC na życzenie Szlachty oświadczywszy Najwyższe dozwoleństwo, znaleźć iednak raczył, że w podpisie umieszczone wyrazy „Swojemu Rządcy „Nie oznaczają teraźniejszego moiego urzędu, a zatem na właściwe odmienione być powinny.

Komunikując tę Najwyższą Wolę Szanownemu Zgromadzeniu Szlacheckiemu, znajduję przyjemnym dla siebie obowiązkiem, powtórzyć najmocniejsze upewnienie, że tak chlubna dla mnie oznaka wdzięczności, a tém ważniejsza, iż utwierdzona przez Najwyższą approbacyą, pozostanie utkwioną nazawsze w pamięci moiej, i uważać siebie będę za szczęśliwego, kiedy zdążę w zupełności usprawiedliwić tę przyjemną opinią, jaką Szlachta zaszczycić mnie raczyła. Podpisano Senator Łańskoy. Zgodno z autentykiem: Sekretarz *Michał Witanowski*.

z Wiednia dnia 7 marca. W dniach 19 i 28 przeszłego miesiąca, iako w wigiliie rocznic zeyścia Cesarzów Józefa II i Leopolda, II, podług zwyczaju, odprawiło się w kaplicy pałacowej officium zaduszenna nazajutrz mszą solenna żałobna. Cesarz, familia Najjaśniejsza znajdowali się na tym obchodzie, wieczorem oba teatra dworu były zamknięte.

Dnia 12 marca. Utrzymanie się statecznie wieść o podróży Cesarstwa naszych; naprzód pojadą do Presburga, gdzie monarcha ukończy seym węgierski, który przyjął już zasady projektów w materji skarbowej, a teraz zajmuje się środkami do ich wykonania; potem wszystkie czynności seymu będą drukiem ogłoszone. Z Presburga Cesarstwo udadzą się do Czech. Dodają ieszcze niektórzy, że Cesarz ma i skutecznie, dawno przyrzczone odwiedziny, szwagrowi swemu Xięciu Saskiemu Antoniemu i iego małżonce, a siostrze swojej.

Kurs papierów naszych znacznie się poprawił; za przyczynę tego naznaczają niedostatek gotowizny.

Tutejsze towarzystwo kupców hurtowników darowało instytutowi głucho-niemych obligacyą skarbową na 40,000 zł. ryńskich, procent od tej summy

obrócony będzie na utrzymanie uczniów, przez towarzystwo podanych.

Gospodarze wszyscy, którzy, potrawy i napoje dla goszczących w mieście dostarczają, powinni odtąd ceny ich w domu gościnnym przybić.

Sławny tancerz P. Dupont, przybywszy niedawno do tutejszej stolicy, bawi publiczność tańcami i talentem swym wprawia w zadumienie.

Pogłoska, iż Xiążę Wiktor Henryk Wied-Neuwied w pewney podróży, w uczonym względzie przedsięwziętej, umarł, zmyśloną się okazała. On zaś od dawnego czasu wszedł do wojska hiszpańskiego i znajdował się na wielu bitwach w Katalonii, pod Jenerałem Campo-Verde, którego był adjutantem, a podług niepewney dotąd wieści poległ w iedney z ostatnich bitew.

z Paryża dnia 12 marca. Cesarz ozdobił krzyżem Legii honorowej P. Goffin, z pensyą 600, franków. Przykładał się on, z wielkim narażeniem się na własną zgubę, do ratunku pogrążonych w kopalni Baujonc.

Zawczora były pokoje u dworu. Na teatrze pałacowym w Tuilleries reprezentowano traiedyą *Andromakę*.

Wyrokiem Cesar skim, dnia 1 t. m. w pałacu Elizejskim podpisanym, wszystkie Patenta Cesar skie, wydane, stosownie do wyroków d. 26, i 28 sierpnia, 1811 roku, pozwalające przyjmować służbę u mocarstw zagranicznych lub obywatelstwo w kraju cudzoziemskim, mają być umocnione pieczęcią Stanu, którą przykłada Xiążę Arcy-Kancierz Państwa, po naradzeniu się w Radzie pieczęci. Od pieczęci takowej wnosić się ma opłata 1000 franków do kassy pieczęci.

Na skutek dekretu cesarskiego ma się robić nowa droga, która prowadzić będzie od miejsca zwanego Morgelina w królestwie Neapolitańskim do rzeki Chiaza, przez równinę Bagnoli.

Dnia 15 marca. Umarł P. Lévesque członek 3 klasy Instytutu franczkiego, autor wielu dzieł historycznych, wysoce szacowanych.

Kollegium wyborowe departamentu Aude (Langwedocya) mianowało na kandydatów do senatu zachowawczego Jenerała Hrabiego Andreossy i Jenerała Hrabiego Mathieu; a do ciała prawodawczego P. Pens P. Vedal-Contant.

W Lotaryngii ciągle pracują około ważnego dzieła, iakim jest kanał kopalni solnych, mający służyć szczególnie dla przewozu drzewa w departamentach, Meurthe, Moselli, niższego Renu i Saar, dla przewożenia węgla ziemnych z okolic Saarbruck do salin w Lotaryngii, dla przewożenia fabrykatów żelaznych i szklanych w strony górzyste teyże prowincyi, a razem dla zmniejszenia kosztów w przewożeniu soli, dobywaney z pomienionych kopalni. Koszta na to dzieło w połowie będą ze skarbu państwa; druga zaś półowa ma być powrócona skarbowi z opłaty od statków żeglujących na tym kanale. Zaczęto roboty około końca 1808 roku, a ukończone być mają w przeciągu czterech lub pięciu lat. (z Dzienn. Pań. Franc.)

Dnia 14 marca. Mają być dozupełnione linie telegraficzne, i zbierają już potrzebne do tego celu wiadomości, jakim sposobem linia z Paryża do Mediolanu i Wenecyi, i druga do Tulonu wystawić się mogły, tak, iżby Cesarz z pałacu swego obróty floty swoich w portach Hollenderskich, Antwerpii, Brėscie i Tulonie, zarazem mógł kombinować, zarazem wydać im rozkaz do wyyscia, i w kilku momentach odbierać wiadomość o dopełnieniu jego rozkazów. (Rysk. Zusch.)

Z Rzymu 17 lutego. Gdy Rząd z wielkim nakładem każe robić około ozdób miasta tutejszego i naprawy starożytnych pomników, w tymże czasie najodleglejsze części departamentu nie unikają baczości jego. Wszędzie się ukazują codziennie przedsiębrane i uskuteczniiane roboty, mające związek z pomyślnością publiczną lub doskonaleniem u miedietności i sztuk

sztuk. Żadna atoli z tych robot niezasługuje bardziej na uwagę, jako prace około osuszenia błot *pontyńskich*. Zaraz po przyłączeniu Rzymu do cesarstwa francuzkiego, wspomniane błota, które od dwódziestu dwóch wieków były przedmiotem troskliwości rządów w Rzymie, zwróciły na siebie uwagę Cesarza. Posłał na miejsce Kommissyą złożoną z doświadczonych hydraulików. Przed zatwierdzeniem jeszcze planu, od rzeczoney Kommissyi podanego, zaczęto potrzebne roboty, które znacznie ułatwiają osuszanie. W roku przeszłym rozszerzono koryto rzeki *Amoseno*, wysypano z tamy, dla zabezpieczenia pobliskich pól i zupełnego ich osuszenia. Roboty te, z największą troskliwością prowadzone, usuwają wszelką obawę na przyszłość. Zaczęto teraz rznąć kanał, *la Spezzia*, który całą część błot, między *Bocca-di-Fiume* i *Mesa*, po lewey stronie gościńca osuszy. Oprócz tych robot, wielką liczbę ludzi zatrudniających, aministracya stara się troskliwie o utrzymanie dawnych kanałów w stanie doskonałym. Spodziewać się należy, iż osuszenie to najsławniejsze i największe z dzieł w swoim rodzaju, jakie kiedy przedsięwzięto, wkrótce ukończonem zostanie. Ta piękna równina, z pól i łąk złożona, na których się liczne pasą trzody, wystawia już podróżnemu zachwycający widok.

Z *Leodyum* dnia 9 marca. W sali Towarzystwa emulacyjnego dano wczora redutę, na wspomnienie rodziny, które stały się ofiarą, w czasie zdarzonego zalewu w kopalniach *Beaujonc*. Odprawiła się ta reduta z wielką świetnością. Mężny *Hubert Goffin* i dwónastoletni syn jego, który tyle dał dowodów mężstwa, nad wiek swój wyższego, całego zgromadzenia oczy na siebie obrócone mieli. Niewiadomo jeszcze jak wielki przychód otrzymano z reduty. To pewna, że z pierwszej kollekcyi, w tymże celu czynioney, zebrano: 636 fr. 93 centynów (1060 zł. 45 gr.)

z *Berlina* 19 marca. Dwór tutejszy włożył dzisiaj żalobę, na trzy dni, z powodu śmierci Xiążęcia *Wiktora Wied-Neuwied*.

Dnia 21 onegdaj powrócił tu z Petersburga Jenerał Adjutant Królewski *Knesebeck*; wczora przybył z *Wrocławia* do tutejszey stolicy P. *Grawert* Jenerał Leytnant Pruski i Gubernator *Szłaska*; kilką dniami przed nim przybył tu z *Frankfortu* nad *Odrą* P. *Kleist* Jenerał Maior Pruski.

Wyszło u nas pod d. 18 t. m. surowe zastrzeżenie Królewskie, ażeby nikt z poddanych pruskich nieśmiał pomagać do dezercyi żołnierzom z woyska francuzkiego korpusu Xcia *Eckmühl*. (*M. Davoust*) Przestępcy ukarani będą podług surowości prawa powszechnego krajowego, części II, Tytułu 20, § 474. Z dezertarami francuzkimi tak postępować, iakby byli z woyska własnego; wyiawszy, iżebyli był poddanym Pruskim, takiego urzędy policyjne osobiście wydawać nie mogą.

Drugim urządzeniem teyże datty, z przyczyny powiększonych potrzeb konsumpcyi wewnętrzney, zakazany jest zupełnie handel żywnością wszelkiego gatunku z temi krajami, z których żadnego przywozu spodziewać się niemożna; przeciwnie zaś pozwala się podobny wywóz do tych krajów, które wzajemnie pozwalają ze swojej strony podobnego wywozu do krajów pruskich. Naostatek wywóz zboża i żywności wszelkiej na morze zabroniony, pod karą zaprania na skarb.

Trzecie nakoniec obwieszczenie, pod dniem 20 marca, zakazuje wszelkiego handlu i związków z Anglią i iey osadami; przypomina dawniejsze w tey mierze wyroki, wręście dla powściągnięcia od przestępstw tego zakazu i dla dania opieki żegludze nadbrzeżney stanowi w celniejszych portach pruskich, iak najszybciej uzbroić statki strażowe celne, któreby, pilnując wszystkich portów wewnętrznych i zewnętrznych, przestrzegały razem zachowania urzędów względem handlu i opłat, tudzież zasłaniały handel nadbrzeżny pozwolony, od wszelkiej napaści nieprzyjacielskiej i niedopuszczały przemycania: tym końcem mają one pływać koło brzegów i każdy o-

kręt, podeyrzany o prowadzenie zakazanego handlu, dla dalszego sledzenia i prawnego wyroku, do najbliższego lub naydogodniejszego portu pruskiego sprowadzać.

Dnia 26 Marca. Wczora Regiment kirasyerów Brandeburskich i regiment Dragonii Nowey Marchii, oraz pierwszy batalion granadyerów Prus zachodnich, które dotąd utrzymywały garnizon w tutejszey stolicy, wyciągnęły ztąd do Szłaska. (z *Gaz. Berliń.*)

z Londynu d. 4 Marca. Deputacya kupców z *Birmingham* udał się d. 2 t. m. do P. *Perceval*, dla przedstawienia mu szkód, iakie ponieść musieli mieszkańcy tego miasta, przez rozkazy gabinetowe. Minister przyjął deputacyą w obecności P. *Rose*; zgodził się, że handel wiele cierpi; ale niechciał najmniejszey uczynić nadziei, która żadnego nie miałaby skutku.

W ostatnią sobotę przybył statek pocztowy z *Ja- maiki*: listy i różne papiery mają datę 20 stycznia. Rządca wydał odezwę zabraniającą cudzoziemcom wysiadania na wyspę, prócz w *Kingston*. Pierwiew nawet, nim otrzymają pozwolenie wyyscia na ląd, gospodarze okrętów powinni zaprzysiądz przed urzędnikiem policyynym, że każdy z cudzoziemców, naiego okręcie będących, może mieć za sobą paręcznika i że złoży 500 funtów szterlingów (20,000 zł.) w zakładzie sprawowania się swego przez czas bawienia na tey wyspie.

Jenerał *Harrington* przybył z Irlandyi. Rozgłoszono, iż musi złożyć naczelne dowództwo woyska w tém królestwie. Bardzo mu to nie miło; ale musi uczynić z powodu mowy, mianey przez jednego z bliżkich krewnych swoich, na liczném zgromadzeniu obywatelów *Dublina*.

Zgromadzenie kupców w *Bristolu* zastanawiało się nad stanem handlu Angielskiego w *Indyach*, i postanowiło żądać, aby ten handel był ogłoszony za wolny; przy tey okoliczności P. *Adam* mówił mocno przeciw kompanii Wschodnio-Indyjskiej.

Odebraliśmy onegdaj numer Monitora Paryzkiego, dochodzące do dnia 27 lutego, pokazujące się z nich, że nic niemoże się oprócz szczęśliwemu orężowi *Mar-szałka Suchet* w królestwie *Walencyjskiem*. Zaraz po poddaniu się stolicy tego królestwa obległ *Peniskolę* mocną i prawie nieprzystępną cytafellę. Niewiemy jeszcze szczegółów szturm, lecz pewna, że osada nie mogła wytrzymać natarczywości nieprzyjaciela. Opanowawszy *Suchet Peniskolę*, wyprawił swe woysko pod *Alikante*, dla opanowania tego miasta. Szczątki woyska *Blaka*, które się tam schroniły, mogą wprowadzić opóźnić na dni kilkanaście zdobycie *Alikantu*; ale ani wątpić, że przejdzie w krótkie w moc Francuzów.

Zrzucenie z tronu króla i królowey Sycylijskiej poczytuie *Napoleon*, iakieśmy się tego spodziewali, za czyn straszhney zdrady, za oczewiste zgwałcenie owej wierney przyiaźni, z którą się ministrowie nasi względem monarchii Sycylijskiej zawsze oświadczaali. Gdy oni najwięcey o tey przyiaźni mówili, wtedy właśnie wysłali o obaleniu korony Sycylijskiej, na obronę której posyłali woysko do *Palermu*. Przyznać należy, iż dzienniki francuzkie dosyć umiarkowanie piszą o tym postępku rządu naszego.

3 Sąd Główny Litewsko-Wileński 2. Departamentu, odsądzivszy sprawy z rejestru Remissyinego odchodzące po przewołaniu wszystkich wpisów, iakie w tymże rejestrze pomieszczone były, zawiadamia, przez podanie trzykrotne do *Gazety Kuryera Litewskiego*, aby mający sprawy w tymże Sądzie w rejestrze apellacyynym, obligowym i dalszych, iakie z porządku prawem do wołania i odsądzenia przypadają, sami przez siebie lub przez Plenipotentow swoich, pilnemi bydz przypadnienia tychże spraw chcieli, w innym zaś razie, acz od lat kilku na domiar sprawiedliwości czekający, sobie samym winę opuszczenia terminu lub apellacyi przypisać będą powinni—Roku 1842 Miesiąca marca 30 dnia.